

MEZŐGAZDASÁGI NÉPOKTATÁS

A GAZDASÁGI SZAKTANITÓK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Előfizetési díj: Egész évre 8— pengő.
Az előfizetési- és hirdetési díjak a Gazdasági Szaktanitók Országos Egyesülete főpénztárának Túrkevére az 54.135. sz. csekk számlán küldendők

FELELŐS SZERKE ZTÓ:
VITÉZ GYUTAY ISTVÁN

Megjelenik egy évben 11-szer.
Szerkesztőség: Gyöngyös. (Gazdasági Népiskola.) Kiadóhivatal: Túrkeve. Az egyesület tagjai a lapot tagdíjuk fejében kapják.

A lap kiadásáért felel: NÁRAY FERENC elnök, Lajosmizse. Kiadótulajdonos: A Gazd. Szaktanitók Orsz. Egyesülete, Lajosmizse.

Megoldandó kérdés.

Iskolalátogatások során alkalom nyílik az egyes gazdasági irányú továbbképző iskolák működését megismerni. Ilyen alkalommal hol öröm, hol bosszúság tölti el az iskolalátogató lelkét. Örül, ha valamely iskolánál rendet, haladást lát és bosszankodik az ellenkezőjén. Ez utóbbi eset azonban nem ritkább az előbbinél.

Ha nyitott szemmel, tüzetesen vizsgáljuk a gazdasági továbbképzők beléletét, azonnal megállapíthatjuk, hogy azok mostoha gyermekei oktatásügyünknek. A törvény a községeket kötelezi ezen iskolák fenntartására. A legtöbb községben azonban ellenszenvvel viseltetnek ezen iskolák iránt, mert a községi bírónak és képviselőtestület tagjainak más a felfogása a 13—15 éves korú gyermekek oktatására nézve, mint ami a törvény intenciója. Ehhez a felfogáshoz természetesen a jegyző is csatlakozik legtöbbször.

Így történik aztán meg, hogy a legtöbb községben a gazdasági továbbképző tanítójának óradíját vagy egyáltalán nem, vagy lecsökkentve, de mindig késedelmesen — néha évek múlva — fizeti ki a község. A gyakorlóterület kezelésére viszont egyáltalán nem áldoznak, vagy csak kivételesen, a községek. Legszívesebben látják a gyakorlóterület kezelését — mely legtöbbször községi faiskola is — a kisbíró, vagy falusi bakter kezében.

Így árvúl el a szegény gazdasági továbbképző s még igen jó eset, ha az oktatásügy hívatott öre: a tanító is cserben nem hagyja azt. Ő üti-véti ezen iskola dolgát, úgy ahogy tudja, vagy ahogy akarja s még nagy előny, ha munkájában legalább a pap támogatja.

Igen nagy baj, hogy a vidéki tanítóság-nak nem főhivatása a gazd. továbbképzés. Kár, hogy ezt a fontos munkát az ő igazi hívatásán felül — mintegy ráadásul — kell végeznie. Nagy hiba, hogy ott, ahol a kellő képzettség és ambíció is megvan, nincs meg a kellő méltánylás a község és egyéb szervek részéről. Igen kár, hogy a vidéki tanítóságnak a legtöbbször nincs meg a kellő képzettsége sem ezen munkához. Nagy baj, hogy a gyakorlóterület a legutóbbi községi-faiskola kiirtási rendelet óta szinte eltűnt a föld színéről. Mivel a legtöbb helyen a továbbképző gyakorlóterülete azonos a községi-faiskolával, ennek kiirtásával kiirtatott a gyakorlóterület kezelő tanító ambíciója is, hiszen a legtöbb helyen meg sem kérdezték, hogy mit szól a dologhoz, pedig az egészet ő létesítette. Végül igen nagy hiba az is, hogy a tanítóság többletmunkája nincs kellőképpen dotálva.

Az így megcsökkent lelkesedés, de még továbbmenőleg a kellő szakfelügyelet hiánya is hozzájárul ahhoz, hogy a továbbképzők nem tölthetik be tökéletesen azt a hívatást, amelyet agrár érdeklődés megkívánna. 30—40 iskola felügyelete mellett évenként 5—6 iskola meglátogatása nem elégséges. Így minden 5—6 évben kerül az látogatás sora ugyanarra az iskolára, holott legalább minden 2—3 évben kellene azokat eszközölni.

A továbbképzők ügyét sürgősen és radikálisan meg kell oldani. A legsürgősebb és legfontosabb teendő az lenne, hogy ezen iskolák élére hozzáértő gazdapedagógusok kerüljenek, mert csak ilyen egyének képesek igazi gazdasági jellegű továbbképzőt létesíteni.

A továbbképző népiskolák helyzete és jövője.

Az 1933/34. tanévben 1070 gazd. irányú továbbképző népiskola 884 községünkben működött, számuk a f. tanévben is emelkedést mutat. Ez iskolába 120.000-nél több tanulót írtak be, kiknek 65%-a látogatja tanév végéig az iskolákat. 1571 férfi és 742 nő, összesen 2314 tanerő tanította heti 3 órában ez iskolákban a mezőgazdálkodás tantárgyait, a szemléleti és gyakorlati oktatás céljaira pedig 1226 kat. holdas gyakorlóterület állott rendelkezésre.

A gazd. irányú továbbképző népiskolákon kívül még mintegy 5000 általános továbbképző iskola is működik hazánkban 100.000-et meghaladó tanulószereggel, de ismeretlen számú tanerővel és gyakorlóterülettel.

Csak e néhány számadat is elegendő annak megvilágítására, hogy a továbbképző népiskolák a hazai viszonyok között számadataikkal is mily tekintélyes tényezőként szerepelnek és a mindennapos iskolát elhagyott, de tanulmányaikat középiskolákban nem folytató 12—15 éves serdülő ifjúság nevelése, valamint oktatása terén mily nagy erőt és szervezetet képviselnek. De feltárják egyben hivatásuk fontosságát is, melyet törvények és rendeletek előírnak ugyan, de megfelelő végrehajtásukhoz még mindig sok kétség fér.

Habár ez iskolák, mint a régi vasárnapi és ismételőiskolák jogutódjai, már több évtizedes multra tekintenek vissza, így kifejlesztésük és tökéletesítésükhöz elegendő idő is állott rendelkezésre. nagy általánosságban még sem jutottak abba a helyzetbe, hogy róluk, mint komoly és számottevő, így tekintélyt és súlyt adó oktatási intézményről, vagy iskolai tagozatról beszélhessünk. Ezzel szemben az önálló gazdasági-, avagy más, újabb szervezésű iskoláink nagyobb népszerűsége, különösen pedig több megbecsülésre tettek szert.

Nem szükséges sokat kutatnunk az iránt, hogy a továbbképző népiskolák egy részének népszerűtlenségét, sokszor hangoztatott szükségtelenségét, lekicsinylésig is menő bírálatát megértsük és mérlegeljük. Ez iskolák egyik mostoha gyermekei közoktatásunknak, sok helyen terhei az iskolafenntartóknak, közigazgatási- és tanügyi hatóságoknak, ez iskolákban való tanítás kényszerült foglalkozása igen sok

tanerőnek, így népszerűségük a tanítványok és szülők előtt is érthetően leszállott.

Anélkül, hogy az általánosan ismert okokat boncolgatnánk és felsorakoztatnánk, avagy azokat akár panaszszerűen is elsorolnánk, feltehetjük a kérdést: szükség van-e egyáltalán ez iskolára? Igen, avagy nem?

Látjuk és tapasztaljuk, hogy a mindennapos iskola a gyermek nevelésében és oktatásában csak a helyes alapot adja, ami azonban egy életre mégsem elegendő. Az iskolából kikerült tanulóknak csak kisebb száma tanul tovább és küzdelmes életpályára több iskola elvégzésével készül elő. A szegényebb, a szülői házhoz kötött és környezetében maradó tanulók jelentékeny nagy száma előtt az anyagiak hiánya miatt el van zárva a nevelés- és oktatásnak további iskoláztatási útja és a mindennapos iskola elvégzése jelenti számukra az egyedüli komoly iskolázást. A népek életküzdelmében, a nemzetek fennmaradásában és boldogulásában a kulturfőlény döntő szerepet tölt be. A köznépnél sem állhat és nyugodhat meg a legszükségesebb elemi ismeretek elsajátításán, vagyis a mindennapos iskola elvégzésén. Lehetetlenségnek látszott már a múltban is, hogy a magyar köznép milliós tömegei csak a legelemibb iskolázást nyerjék és csak a legminimálisabb kultúrával éljék le küzdelmes életüket.

Ezért hozta a törvényhozás létre nálunk már 1868-ban a kötelező mindennapos iskolázást és egészítette ki ezt a tanulók 15 éves koráig terjedő továbbképző tagozattal is. Ezért tartotta szükségesnek a további népoktatási politika, hogy a továbbképző iskolázás a leendő élethivatásra való előkészítés is legyen, sőt nélkülözhetetlennek vette újabban az iskolán kívüli népművelés hathatós bekapcsolódását, hogy a nevelés és oktatás munkája különösen köznépünket élete végéig lehetőleg állandóan kísérje és kellően támogassa.

Ha tehát szükség volt a 12—15 éves korú tankötelesek továbbképzésére már a múltban, kétszeres szükség van arra jelenlegi helyzetünkben. Ha gondos előrelátással elődeink lerakták ez iskolatagozat alapjait már évtizedekkel ezelőtt, úgy nekünk kötelességünk nemcsak

a mult tradícióit megőrizni, de a fejlődés és tökéletesítés minden lehetőségét is felhasználni arra, hogy köznépünk a mindennapos iskolában szerzett tudásanyagát el ne veszítse.

A 12—15 éves serdülő gyermekeknek tehát feltétlenül kell még az iskolázás, ennek ellátására pedig szükségesek a célkitűzésnek megfelelő iskolák is.

Hazai különleges viszonyaink és köznépünk agrár foglalkozása igen sok tekintetben különbözik más kultúrnépek és országok viszonyaitól. Nálunk mások a népiskolázási tagozatok is. Míg Európa legtöbb országában, még a környező Balkán szomszédainknál is, a mindennapos iskolázás a 7 és 8 osztályos elemi bevezetésével, illetve a 14 éves korig tartó mindennapos iskoláztatással radikálisan megoldotta a serdülő korú tankötelesek tovább oktatását, addig nálunk a 8 osztályos népiskola, ezzel együtt a serdülő ifjúságnak célszerű iskoláztatása az ismert okok miatt egyelőre megoldható nem volt, helyesebben a vidéken csak 61 kedvező viszonyú iskolára zsugorodott össze. Így önmagától következik, hogy a tovább nem tanuló tankötelesek számára más és jobb intézményünk hiányában a továbbképző iskolatagozatot, mezőgazdasági helyeken pedig annak gazdasági irányzatát meg kell tartani, sőt látva a helyzetet és érezve a nehéz jövőt, minden igyekezetünkkel fejleszteniük is kell azokat.

A gazdasági irányú továbbképző népiskolákra tehát feltétlenül szükség van. Azok még a 8 osztályos mindennapos iskola általános felállításának bekövetkezése során is szerepelni fognak, s ha nem volnának, vagy még nem léteznének, különleges hazai viszonyaink között, azokat most kellene megszervezni, hogy a továbbképző iskolázás olcsón és a 100,000-es tömegek különleges helyzetéhez mérten megoldható legyen.

A továbbképző iskolázás és annak gazdasági iránya elgondolásban, valamint szervezésében igen helyes és nagy horderejű is, csak a kivitele és megoldása mutat sok helyen nagy görbét, szembetűnő félszepségeket, amiket feltétlenül módosítani és reformálni kellene, mert mai alakjában és helyzetében a kritikát nagy általánosságban nem állja meg.

(Folyt. köv.)

Az alma zacskózása.

Írta: Gaál Károly.

Gyümölcsstermelést az utóbbi években nagy mértékben felkarolták, különösen városok közelében, ahol megvan a lehetőség a jó értékesítéshez. De kérdés, hogy ki tudja jól értékesíteni a gyümölcsöt? Az, aki szépet, jót, minden kívánalomnak megfelelőt produkál, aki olyat termel, hogy az külföldi szállításra is megfelelő és más országok produktumaival is kiállja a versenyt.

Nem elég tehát a gyümölcsfát elültetni és várni a termést, hanem azt gondozni, ápolni, betegségektől és kártévőktől óvni kell. Ha ezt nem csináljuk, termésünk silány és férges lesz. Már pedig a silány, hibás, férges gyümölcs csekély értékű és nem tudjuk azt jól értékesíteni sem a külföldi sem a hazai piacokon.

Ezért úgy a tudomány, mint a gyakorlat mindig új utakat és módokat keres a termelés minőségének és mennyiségének a javítására. Így újabban az almatermésünk legnagyobb ellensége az almamoly kártétele ellen a permetezésen stb. védekezési módon kívül gyümölcsvédő zacskókkal is próbálkoznak a gyümölcsstermelők védekezni, mert nagyon jól tudják, hogy a téli almánál és körténél első követelmény a féregmentesség.

A gyümölcsvédő zacskó speciális, vízátthatlan papíryanagból készül, kívánatra tetszés szerinti nagyságban. Az átlagos nagyság 20x14 cm, mely gyümölcsvédő zacskónak a ragasztása a legnagyobb esőzésnek is ellenáll. (Kapható: Bruckner Dezső, Szeged, Feketesas u. 22.)

Mikor zacskózzunk? A zacskózást akkor kell végezni, mikor az alma kisebb dió nagyságú. Ha korábban végezzük, akkor nagyon nehéz a zacskót az almára vagy a körtére ráhúzni, mert még a szára rövid, könnyen lepattan és leesik az alma. Ha pedig később kötözzük fel a zacskókat a keltténél, akkor ki vagyunk téve annak, hogy az almamoly pillangó már rátojta a petéit az almára s így nem értünk célt, mert a zacskóba bekötöttük azt az almát, amelyen már rajta van az alma pillangójának a petéje. A tulajdonképeni cél pedig épen az, hogy a petének az almára

való jutását a gyümölcsvédő zacskó révén megakadályozzuk.

Mire ügyeljünk a zacskózásnál? A zacskózást lehet egynek és kettőnek végezni. Az első alkalommal jobb, ha ketten végzik és ha már jól bele jöttek a zacskó felkötésébe, csinálhatják egyenként. Ha ketten zacskóznak az egyik a zacskó száját úgy szedi össze, mintha ki akarná pukkasztani. Ha ezzel elkészült, ráhúzza az almára. A másik pedig raffiával, amit már előre elvagdalt, 10—15 cm részekre, megkötöti. Úgy a zacskó ráhúzásával, mint megkötésével nagyon kell vigyázni, mert ha az alma szarát feszítjük, könnyen lepattan és azt vesszük észre, hogy az alma már a zacskó alján van. Nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy csak óvatosan, csak vigyázva kötözzük, mert még a legnagyobb óvatosság és vigyázat mellett is megtörténik, hogy az alma leesik. A kötésnek nem szabad sem lazának, sem szorosnak lenni.

Melyik almát zacskózzuk? Csak a teljesen ép és kifogástalan alakú almát és körtét kössük be s lehetőleg, amelyik egyedül áll, mert az ilyen alma jobban ki tud fejlődni, s könnyebben lehet bekötni. Ha több alma van egy helyen, úgy azok közül mindig a legszebbet kössük be s a mellette levő apróbb és esetleg már beteg almát vegyük le.

Milyen fajta almát zacskózzunk? Csak kimondottan téli és jól álló almát érdemes zacskózni. A derecskei önálló gazdasági népiskola két éven át kísérletezett téli almák zacskózásával és igen szép eredményt ért el. Legszebb s legnagyobb példányokat termették a jonathán, téli fehér kálvil, aranypármen és a batul. Ezek közül legnehezebb az aranypárment zacskózni, mert ennek van legrövidebb és legkönnyebben lepattanó szára. Viszont a jonathánnak van a leghosszabb szára, ennél fogva tehát ezt a legkönnyebb zacskózni. A szára is ennek a legerősebb, nem pattan le könnyen és legkevesebb zacskó hull le róla. A már egyszer felkötött, de lehullott zacskót mégegyszer nem érdemes felkötöni, — legfeljebb csak pár napig. — mert esetleg a pete már rajta van azon az almán, amelyekre ráhúztuk a zacskót s így nem értünk célt, mivel az almánk csak férges lesz. Ezért tanácsosabb

a lehullott zacskóból a almát kivenni, kisímitani és eltenni a következő évre. A zacskózást lehetőleg asszonyokkal vagy 16—18 éves lányokkal végeztessük, részint azért, mert kevesebb a napszámjuk, mint a férfiaké, részint pedig sokkal ügyesebbek, könnyebb a kezök. Naponta egy napszamos átlag 500—600 drb zacskót tud felkötöni.

Érdemes-e zacskózni? Ha összehasonlítjuk, hogy mennyiért értékesíthető a zacskózatlan alma vagy körte, amelynek csak 25—40%-a marad teljesen ép és sértetlen, míg a többi 60—75% férges és hibás lesz s mennyiért a zacskózott alma vagy körte, melynek legfeljebb csak 10—15% lesz hibás és szemre szebb, nagyobb, ízre, zamatra jobb; azt kell mondanom, igenis érdemes zacskózni. Különösen ott, ahol nincsenek gyakori és nagy szélviharok. Ugyanis a zacskó elég nagy felületű, ezért a szél jól bele tud kapaszkodni s elég sok zacskós alma lehull, különösen a zacskózás után 2—3 hétig, mert ilyenkor esnek le azok az almák, melyeknek a szára zacskózás alkalmával megsérült.

Átlagban öt drb zacskós alma vagy körte súlya 1 kg. Ha tehát 1000 drb zacskót kötünk fel, akkor az ezekben nevelt gyümölcs súlya kb 200 kg lesz. De nem marad 1000 drb zacskó a fán mire az alma megéri csak kb 800 drb, mert 200 drb a nyár folyamán lehull. A 800 drb zacskós alma súlya tehát 160 kg lesz. Az 1000 drb zacskó ára 6 P, napszamosok munkabére 1 P 60 fillér, kötőanyag (raffia) postai szállítás 1 P összes kiadás 8 P 60 fillér. A 160 kg zacskós almának 1 kg-ért (derecskei 1934. októberi ár 50—60—80 fillér és 1 P volt) átlag 60 fillért számítva: 96 pengő. Ebből ha levonjuk a 8 P 60 fillér kiadást végeredményben kapunk a 160 kg zacskós almáért 87 P 40 fillért. Ugyanekkor ha eladunk 160 kg zacskózatlan almát átlag 30 fillérért, akkor ezért 48 P-t kapunk, vagyis 30 P 40 fillérrel kevesebbet, mint a zacskózott almáért.

Beszéljenek ezek a számok, hogy érdemes-e zacskózni? De mégsem ezek beszéljenek, hanem a termelők. Ne sajnáljanak pár száz zacskóra áldozni, próbálják meg a zacskózást s maguk döntsék el, hogy a zacskózás kifizető-e, vagy sem.

ISKOLÁINK ISMERTETÉSE.

Abban a sorozatban, mely iskoláinkat és működésüket ismerteti, ez alkalommal

4. a BERETTYÓÚJFALUI

iskola következik.

Berettyóújfalu nagyközség, különösebb jelentőséget azzal kapott, hogy Csonka-Bihar vármegye székhelye lett. Az élénk, nagyforgalmú község újabb intézményeivel, építkezéseivel és kulturájával csinos várossá fejlődött. Gazdasági iskoláját még 30 évvel ezelőtt,

felépüljön és továbbra is terjessze a mezőgazdasági kulturát. Fiataljaink, kik kész iskolát kapnak, el-elzarándokolhatnak Berettyóújfaluba, hogy a régi iskolák szervezéséről, az igazgatók küzdelmes, szivós munkájáról, az intézmény nehéz megalapozásáról példát vehessenek.

A berettyóújfalui önálló gazd. népiskola és gyakorló-területe a község északi szélén, annak központjától 2, a vasuti állomástól 3

Az iskola főépülete.

(Előtérben az iskola tohenészete)

(Igazgatói lakás)

1905-ben szervezte, melynek sikeres működése révén mezőgazdasági tekintetben is hatalmas fejlődést ért el.

Ez iskolánk tehát az idén ünnepli 30 éves fennállását. Igazgatója, Brózik Dezső büszkén tekinthet vissza a múltba és három évtizedes működésére, kitartó, szivós munkásságára. Egész regénybeillő fejezetek tárhatnák fel az utat, amit az iskola a szervezés idejétől a mai napig megtett. A sok ígéret dacára, kezdetben parasztházból átalakított helyiségben tanított, gyakorlóterülete a hatholdas községi faiskola volt. Később e területre épült egy tanterem, melyben 200—300 tanuló egyedül oktatott. A világháború és kommün mondhatni megsemmisítette az így megalapozott iskolát, hogy végre 1927. évben mostani helyén szép kivitelben

km-re, a Debrecen-nagyvárad m.ú. mentén, a kaszárnya és állatvásártér közvetlen szomszédságában van. Régi területét kifarcellázták, egy részén téli gazdasági iskolát is létesítettek, régi épületeit pedig jelenleg a kir. tanfelügyelőség használja. Az iskola mostani elhelyezése szerencsésnek mondható, mert a község minden tankötelese által aránylag könnyen elérhető. A vásártér, kaszárnya, különösen pedig a m.ú., környezetét is forgalmassá és színessé teszik, a szomszédságban levő autóbussz megálló pedig megközelíthetőségét szolgálja.

Az iskola tanulóinak létszámát az alábbi adatok tárják fel:

Tanév	1932 33.	1933 34.	1934 35.
Beiratkozott fiu tanuló	104	155	171
" leány "	141	204	196
Összesen:	245	359	367
Vizsgát tett és végzett:	205	292	328

A tanulók rendszeresen járnak iskolába. Mulasztó aránylag kevés akad. Érdeme ez elsősorban a hatóságoknak, akik ezt a kérdést a vármegyében példátadóan kezelik. A tanulók előmenetele a legutóbbi években nagy haladást mutat, ami a mindennapos iskola alaposabb és céltudatosabb munkájának és előkészítésének a következménye. Analfabéta alig akad, a tanulók nagyrésze V. és VI. osztályt végez. A tanulók a téli félévben hat, a nyári félévben nyolc csoportra osztva nyerik oktatásukat. A tanítás súlypontja természetszerűleg a gazdasági tárgyakra és gyakorlati oktatásra esik. A cél szolgáltatásban állanak a különböző tanfolyamok. A f. tanévben leányok részére szövő- és kézimunka, a fiuk részére kosárkötő- és drótszövő tanfolyam volt, mely utóbbin 400 m. sodrony kerítést készítettek saját használatukra. A tanuló nagy örömmel vesznek részt ezeken a tanfolyamokon.

A tanulók szülei itt melegen érdeklődnek az iskola és munkája iránt. Az ünnepélyeken és vizsgákon a hatóságok vezetői is jelen szoktak lenni. Az iskola jó fekvése különben is kitűnő propaganda. Nincs olyan gazdasági munka, melyet a járó-kelek meg ne nézének, szóval ne illetnének. Az iskola terményei, művelési módjai, szép állatai, gondozott gyümölcsfái, úgy a helybeli, mint a vidéki kisgazdák állandó beszédanyagjai. Ha az iskola egyéb hasznot nem tudna felmutatni, mint ezt, akkor is nagy missiót teljesítené. A gazdasági iskoláknak elengedhetetlen szükségessége, a gyakorlóterület tehát itt, szemmel láthatólag is érvényesül.

Gyakorlóterülete a műút két oldalán van. Ezelőtt ősi közlegelő volt. A tagosítás alkalmával lett átcsereelve és azóta községi iskolai alapvagyon egy részét képezi. Zavartalan használata telekkönyvileg is biztosítva van.

Beosztása a következő:

Belsőség	1 k. h.	810	□-öl
Kerti telepek	3	„	1581 „
Szántó föld	17	„	1418 „
Rét, legelő	4	„	„
Illetményföld, árok	1	„	500 „

Összesen: 28 „ 1109 „

Az iskola ezenkívül még bérleti, felesgazdálkodással is foglalkozik. Az ugyancsak

községi 12 kat. holdas bérletével együtt gyakorló területe tehát 40 kat. hold és 1109 □-öl.

Az iskola gazdaságának termésátlagai úgy mennyiség, mint különösen minőség tekintetében kimagaslanak a kisgazdák terméseitől. Az iskola különösen a takarmánytermesztésben jár elől jó példával. A 4 hold réten kívül évente 10 hold vetett takarmánya van. A sok jó takarmány teszi lehetővé szép állatállományának fenntartását. Vetésforgója négyes, lucernát nagyobb mennyiségben forgón kívül termel. Szántóföldjén a szórványosan előforduló kisebb szikfoltokat, meszezéssel, igen eredményesen javítja, ezzel is példátadó tevékenységet mutat. Termésátlagaiból az 1933 évben az árpa 15.96 q és a tengeri 25.96 q termése tünt ki. A gyakorlóterület trágyázására kiváló gondot fordítanak, műtrágyázást rendszeresen végeznek. A terményeket az állattenyésztésen át értékesítik, vetőmagvakat csak kisebb mennyiségben adnak el. Mezőgazdasága szépen körül van fásítva.

Az iskolai gyakorlóterület fő jövedelmi forrása a faiskola, melynek bekerített nagysága 2 kat. hold és 635 □-öl. Gyümölcsfákból a vidék talajának a legjobban megfelelő kipróbált fajtákat szaporítják. A faiskola szakszerű gondozás és állandó permetezés alatt áll, kezelése valóban mintaszerű. Egyik érdekessége, hogy a gyümölcsnemeket nem tábla részenként való elosztásban termelik, de évről-évre egy táblát telepítenek be almás, héjas stb. valamint gazd. facsemetékkel, mindig a kereslet mérvéhez képest és ugyancsak egy teljes táblát üritenek ki 4 év elmultával. Az eladókészlet minden fanemből és fajtából tehát a faiskola egy táblájában foglal helyet. Másik jellegzetessége, hogy az esetleg elpusztult vad csemetéket az egész táblában keserű mandulával pótolják és őszibarack oltványokat így, nem pedig külön sorokban nevelnek. Tábla-üritésével az őszibarackok is kiadhatók.

Oltványai szépek, erőteljesek, mindenféle betegségtől mentesek és fajtaazonosak. Azokat fehér szállítási igazolvánnyal szállítja. A faiskola a „Magyar Faiskolai Szövetség” rendes tagja.

1934. év végén készlete volt: oltvány 9478 drb, szemzés 6224, vad csemete 18195, gazdasági facsemete 2557, díszcserje 5234.

szőlőoltvány 1366, végül anyafa és bokorfa összesen 2954 drb.

A mult évi forgalom igen élénk volt. Az iskola piacokra egyáltalán nem küld fákat, mert oltványait és csemetéit faiskolájából értékesíti. Igen sok vasuti szállítása is van az ország minden vidékére, sőt a földművelésügyi minisztérium is évről-évre nagyobb mennyiséget rendel.

mint 3000 drb gyümölcsfa permetezését. A vállalkozás sikerét bizonyítja, hogy már az idén mintegy tízezer darab gyümölcsfa kerül az iskola szakszerű kezelésébe.

Az iskolának két állandó, konvenciócseledje van. A nyáron hónapos fiút alkalmaz. 1934. évben 2019.48 P napszámot fizetett ki, így közel tíz család megélhetéséhez járult hozzá.

Gazdasági épületek és cselédlakás.

Az 1934. évi faiskolai eladás volt: 5891 drb oltvány, 3679 díszcserje, 5321 csemete és 386 gazdasági fa, 4043.71 P értékben.

Törpegyümölcsöse is mintaszerű, talaja számocával van igen sikeresen hasznosítva.

Az iskola szőlője csak tanulmányi célt szolgál. Miután az egész gazdaság talaja fekete vályog, a szőlő vadalanyon készült oltvány. 280 □-öles területe 1934-ben 12 q csemegeszőlőt adott, melyért 400 P bevételt értek el.

Külön konyhakertje meleg- és hidegágyakkal bőven van ellátva, gyümölcsfákkal betelepítve. Ennek vetésforgó szerinti 150 □-öles területén 1934. évben 1661 kg paradicsomot termeltek.

Az iskola 1934. évben megszervezte a községben a bérpermetezést és 31 kerttulajdonosnál vállalt és végzett ilyenmű munkát. Négy csepeli gyártmányú géppel és külön bőséges felszereléssel bonyolította le a több

Állatállománya 2 drb ló, 4 piros-tarka tehén, 4 drb növendék üsző. Az állatállományt kiegészíti a 6 mangalica kocából álló sertés-tenyészet. A baromfiállományt 6 drb lúd, 16 kacsa, 10 tyúk, 100 drb galamb képviseli. A gyümölcsösben két méhcsalád van.

A fejőstehenek tejhozama mult év első felében a borju szoptatáson kívül 4307.5 l, a második félévben 6058 l, összesen 10365.5 l, volt. Átlagos fejési eredmény tehenenként 2591 l, melyet 10—12 fillérért értékesítettek. Nyáron át az iskola sajtgyártással is foglalkozik.

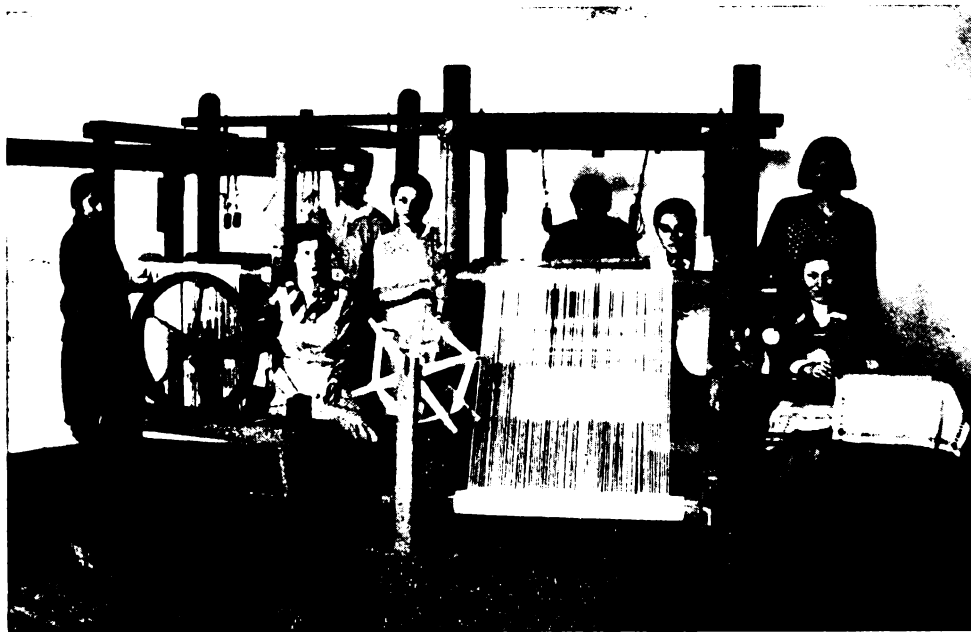
Az iskola teljes felépítését a község 1926. évben határozta el. Külföldi kölcsönből 1 milliárd koronát szavazott meg e célra. A legnagyobb elismerés hangján kell megemlékeznünk a községi képviselőtestület nemes cselekedetéről, melyet az egyik felszólaló szerint azoknak a gazda gyermekeknek iskola építésére szavaztatott meg, kik majd hívatottak lesznek jobb gazdálkodásuk révén a külföldi

kölcsönöket visszafizetni. Az iskolaépítéshez a község államsegélyt nem kapott, így az iskola teljes joggal és méltó községi intézmény, melyre büszke is e derék község minden lakója.

Az épületeket úgy a külső csínosság, mint a belső berendezés és elhelyezés tekintetében az okos helykihasználás, a gazdaságosság, pedagógiai és az egészségügy követelményei jellemzik. A főépületben két nagy tan-

számkamra és méhes, a szérűskertben pedig a lábas-pajta. Az iskola sikerült építkezési terveit igen sok helyen már mintául használják.

A kertek, faiskola és az udvarok sodronykerítéssel és kapukkal vannak ellátva, csinosan fásítva, a főépületek ampelópszisszal befuttatva. Az iskola előtti virágskertet rózsá és egyéb disznövények szaporítására használják. s ezek gondozott anyaga széppé és kellemessé teszi az iskola környezetét.

Szövőtanfolyam az iskolánál.

terem, ugyanakkora munkaterem, iroda és szertár nyert elhelyezést. Az igazgatói lakás külön épületben van, villanyvilágítással és vízvezetékekkel és az összes mellékhelyiségekkel ellátva.

Gazdasági épületei egy mintaszerű kisgazdaság célját szolgálják, mert egyszerűek, minden fényűzéstől mentesek, kiscsodák által lemásolhatók. A gazdasági főépületben szarvasmarha- és lóistálló, takarmányos kamra van, a hozzáépült cselédlakás emeletén pedig a magtár áll, végén gép- és kocsiszinnel és faskamrákkal. A sertésöl alkalms kifutókkal és takarmányelőkészítővel van ellátva. Külön udvaron épült a baromfiól és a nyulház. A trágyatelep betonból készült, állatkifutóval és föléje épült árnyékszékkel. A tengerigoré alatt van a cselédsertésöl, a faiskolában szer-

Az épületek általában megfelelőek és elegendők is. Kivánatos azonban egy külön szaktanítói lakás, háztartási konyha, továbbá kisebb növényház építése. Az iskolának négy tanügyi és kilenc gazdasági épülete van.

Érdekességre tarthatnak számot az 1934. évi gazdasági év alábbi adatai. Az iskolának a különösen nehéz gazdasági év dacára bevételei a következők voltak. Szarvasmarhatenyésztésből 1377·50 P, sertésenyésztésből 766·22 P, baromfitenyésztésből 232·38 P, szántóföldi terményeladásból 492·81 P, kerti- és szőlőterményekből 4543·71 P, vegyes bevételekből, permetezésből 956·70 P. Gazdasági bevétel összesen 8369·32 P.

Kiadásai voltak: munkabérek, napszámok 2019·48 P, haszonbér, biztosítás 417·62 P, beruházás, építkezés 658·14 P, állattenyésztés:

kiadás 544·83 P, növénytermelési 1162·98 P, anyagok vétele 934·79 P, végül vegyes kiadásokra 429·03 P, összesen 6066·87 P. Pénzmaradvány 2302·45 P, mely teljesen fedezte az iskola összes tanügyi kiadásait. Az iskola tehát sem a fenntartó községtől, sem az államtól segílyt nem élvez és nem is élvezett. Minden szükségletét és továbbfejlesztését saját bevételeiből fedezi. Az iskola gazdaságának 1934. évi tiszta jövedelme 1701·62 P, melyből 20%-os jövedelmi osztalékra 340·32 P esett. Vagyonleltárának értéke 124,930 P, melyből tanügyi vagyon 73,068·85 P gazdasági pedig 51,861·15 P.

Olyan számok és eredmények ezek, melyek világosan beszélnek az iskola működéséről és annak életképességéről. Az iskola szerzője és igazgatójának, Brózik Dezsőnek 30 éves eredményes munkásságát nemcsak a szép iskola és mintaszerű üzemei, de egyéb nagyfontosságú tevékenysége is dicséri. Mint járási faiskolafelügyelő és a továbbképző iskolák látogatója, a körzetébe tartozó intézmények fejlesztéséhez nagyban bozzájárult. Iskolájánál több éven át volt e célból néptanítók részére igen jól sikerült szünidei gazd. tanfolyam. Mint a bíróság szakértője nagy körzetben közzismert tekintély, különösen új gyümölcsösök és kertészetek berendezésében állandóan igénybevett tanácsadó. Lapunkat éveken át szerkesztette, jelenleg is buzgó munkatársunk, a kiváló tanfolyamjegyzetei közkézen forognak, továbbképző iskolai ügyvitel c. munkája nélkülözhetetlen segédkönyv lett. Szakirodalmi munkássága tehát megbecsült és figyelemreméltó. Népszerűségét legjobban bizonyítja, hogy orsz. egyesületünk vezetői közé, a vármegye közönsége pedig a törvényhatóság tagjává választotta.

Ez iskolánál működtek a multban Döme Sándor, Végh József, Kristóf Gyula kartársaink, néhai Brózikné Kiss Erzsébet és Padala Jolán kolleganónk. Jelenleg Czecze László és Juhász Ilona osztoznak az iskola sikeres munkájában.

Fontos gazdasági könyvek!

A sertéspestis és az ellene való védekezés 48 old. ára **P 1·50**
Állatvásárlás állatszavatosság 80 „ „ **P 2—**
 Megrendelésre bérmentesen küldi:
 Dr. FISCHER DEZSŐ állatorvos, Sárospatak.

KÖNYVISMERTETÉS

„Időszerű gyakorlati népművelési előadások“ címen Dezső Lipót kir. tanfelügyelő és Abláncy József népművelési titkár összeállításában 9 füzetből álló és 60 népművelési előadást tartalmazó munka jelent meg. A szerzőknek a munkával az volt a céljuk, hogy a népművelők kezébe kidolgozott népművelési előadásokat adjanak. Ezzel nemcsak az előadók munkáját könnyítik meg, de magának a népművelésnek is nagy szolgálatot tesznek, mert az egyes előadásokat képzett szakemberek és gyakorlott népművelési előadók írták, így az előadók a hallgatóságnak valóban időszerű és gyakorlati népművelési előadásokat nyújthatnak.

Nagy szükség volt erre a munkára, mert a népművelési előadók legnagyobb része a falu értelmiségéből kerül ki, akiknek nincs módjukban az előadások elkészítéséhez szükséges vezérkönyveket, adatokat megszerezni, ép ezért nagy munka, fáradság és anyagi megtakarítást jelent részükre a változatos és időszerű népművelési előadások felhasználása.

A füzet sorozat első 8 füzete részben minta előadásokat, részben adatgyűjteményeket tartalmaz. Az utolsó füzet a népművelés két legfontosabb kérdésének, úgymint az iskolán kívüli nőnevelés és kedélynevelés módszertani kérdésével foglalkozik.

A füzet sorozat mostanában hagyta el a sajtót. A 9 füzet ára 6·40 P. Megrendelhető a Dunántúli Népművelő kiadóhivatalában, Szombathely. Csekkszám: 42.092. Ára három havi részletben is törleszthető.

GÉHER LAJOS

gazdasági népiskolai orsz. szakfelügyelő

TÁJÉKOZTATÓ A GAZDASÁGI IRÁNYU TOVÁBBKÉPZŐ NÉPISKOLÁK SZERVEZETE-, TANTERVE- ÉS ÜGYVITELÉRE

c. könyvet, mely órarend, tanmenet és üzemtervi mintákat is tartalmaz, 2P-ért bérmentesen megküldi a

Nemzeti Sajtóvállalat könyvkereskedés.
 SZEGED, Kárász-utca 3. szám.

Szálatakarmányok magtermesztése hazánkban.

Írta: Bélafi Károly.

Jelentékenyen megkönnyítjük a kiscgazda helyzetét, ha olyan üzemággal való foglalkozást ajánlunk — akár közvetve növendékeink által, akár közvetlenül a szülőknek — amelyből biztos s a többinél magasabb bevétele van. Ma, mikor a kiscgazda legtöbb esetben valóság-gal kétségbeesetten küzd, hogy megélhetését biztosítsa, bizonyára örömmel fogadja ezt.

Hazánkban a szálatakarmányok magtermesztését nyugodtan ajánlhatjuk, mert az feltétlen nagyobb jövedelmet hoz, mint más üzemág. Ezek termesztésével foglalkozó kiscgazda akaratlanul is a belterjesebb gazdálkodás felé halad, miután a szálatakarmánynövény gyomirtó és talajerőt javító tulajdonsága köz-tudomású. — Már a háború előtt, de főleg a háború után is a legszívesebben kötöttek a magkereskedéssel foglalkozó kereskedők a magyar gazdákkal magtermelési szerződést. Ennek oka az, hogy egy országban sem lehet olyan kiváló csíráképeségű magot előállítani, mint nálunk, mert míg a külföldi vetőmagvak csíráképesége átlag 75 %, addig a mienk 95—98 %.

Az értékesítésre váró magmennyiség növekvése miatt nem kell aggódnunk, mert éppen ez volna a feltétele, hogy ezek még híresebbek legyenek. Így pl. lucernamagból az általunk exportálható mennyiség évente átlag csak 20,000 q. Ez a mennyiség azonban a világpiac szükségletéhez képest csekély. Ha tehát többet természetünk, még szélesebb körben fog terjedni az általunk termesztett szálatakarmányok magvainak kiválósága.

A mezőgazdaságban kevés manapság az olyan jövedelmező növénytermesztési üzemág, mint ezek termelése — legfőképen lucerna és lóheremag — úgy a nagy, mint a kiscgazdaságokban. Ezt bizonyítja az a tény is, hogy még a szakértelem nélkül dolgozó gazdák sem foglalkoznak hiába, akik ezekből csak 50 %-nyi mennyiséget — ez is gazos, arankás — nyernek az egész termést nyerő, jó gazdával szemben.

Ezek termesztéséhez közép-kötött, mélyrétegű, tevékeny, megfelelő fizikai állapotban s táperőben lévő talaj szükséges. Az ilyen

talajjal nem rendelkező gazda is termelhet magot. Itt azonban talajjavításra s különleges növényápolásra lesz szükség. Nedves, hideg talaj nem való magtermesztésre, úgyszintén a mészben szűkölködő sem.

Hazánkat éppen a klimánk predesztinálja magtermesztésre. A maritim klíma alatt ugyanis nagy a veszély, hogy a nedvesebb időjárás miatt a magnövények hiányosan kötnek. Ez esetben sokszor még az éréshez szükséges meleg sem áll a növények rendelkezésére. Az ilyen éghajlat alatt több gombabetegség lép fel, ami a termés minőségére és mennyiségére káros befolyással van. Ezzel szemben áll a mi kontinentális éghajlatunk, mely alatt július, augusztusban kevés csapadék esik s az is nagy esők alakjában egyszerre hull le. Nálunk általában ezen idő alatt az időjárás derűs, szárazságra hajló. Így a kontinentális klimánk alatt nagy a lehetőség arra, hogy a magnövények virágzásakor a szükséges napfényes időjárás s a mag megéréséhez szükséges melegmennyiség a növények rendelkezésére áll.

A magyar lóhere, lucernamag és a többi szálatakarmánymag még valósággal kihasználatlan forrás gazdáink birtokában. Hazánkban a külföldről behozott mag nem versenyezhet ezekkel, sőt a külföldön is olyan hire van, hogy a jelenlegi árak alapos csökkenése is csak hosszú idő múlva fog bekövetkezni. Akkor is ezeknek nem lesz oly erős áresése, hogy termesztésük veszteséggel zárulna.

Természetesen nemcsak e fentebbi két növény magtermesztésével rentábilis a mai gazdasági viszonyok közepette foglalkozni, hanem a takarmányborsó, bükköny-félék, baltacim, nyúlszapuka stb.-vel is. Az elmúlt évben pl. alig hihető magas ára volt és van a bíborherének, ami részben ugyan a gyenge magtermésnek tulajdonítható. Eziránt Németországból, Csehszlovákiából, Olaszországból, Belgiumból és Angliából indult ki erős kereslet s ennek következtében nagy mennyiségű kiszállítás is történt.

Nem szükséges az, hogy minden magtermelő gazdával nagy mennyiségben termel-

tessünk magot, mert ellől sokan úgyis idegenkedni fognak. Ehelyett háromféle lehetőséget sorolunk fel előttük. Az első csoportba soroljuk azon gazdákat, akik csak saját részükre termelnek szálastakarmánymagvakat. Ugyanis neves növénytermesztési írónk Cserhádi Sándor is kifejezte azon meggyőződését, hogy: „A gazdáknak nem lehet eléggé ajánlani a saját részükre való takarmánymag termesztést.” A második csoportba azok tartoznak, akik a helybeli vagy szomszédos községben lakó gazdatársaik számára is termelnek magot. Ennek előnye szinte elvitázhatatlan. Harmadik csoportba a nagyobb mennyiségben termelő gazdákat sorolhatjuk. Ezeket oktassuk ki, hogy csak megbízható, ismert magkereskedővel kössenek üzletet, mert ellenkező esetben a lelkiismeretlen kereskedő — aránytalanul sokat beszámítva a még kitisztítandó magvakra — teszi el a nagyobb hasznot.

A fűmagvak termelése megint csak hálás foglalkozás. Hazánkban ugyan ma már termelünk olyan fűmagvakat, amelyeket eddig külföldről hoztunk be. E téren azonban még közel sem vagyunk ott, ahol az észak európai államok. Ezek termesztéséhez azonban csak a kiválóan értelmes gazdák fogjanak. Ők is először csak egyféle fűmag termesztésével kezdjék meg munkájukat s csak ha már ez sikerült, térhetnek át a többi fűmagvak termesztésére. A jól kezelt mag eladása biztosan nem jelent problémát gazdájuknak.

A különböző szálastakarmányok magvainak termesztésénél szükséges eljárásokra itt nem térhetek ki. A vetésre, a gondos aratásra és hordásra, cséplésre, magfejtésre mindenkör nekünk kell alapos utasításokat adnunk az ismerős gazdáknak.

A magtermesztés ellenzőit meggyőzhetjük azzal, hogy ehhez sem különlegesebb nagy munka, befektetés nem kell. Kifogásolhatják, hogy a behordáshoz szükséges laposkocsi s ponyva, kevés gazdánál található. Ez esetben ha más nincs, jó lesz oldalas kocsi is. A hiányzó ponyvát pedig a háznál előforduló elhasznált, összevarrt zsákdarabok is helyettesíthetik. Még ennél is nagyobb feladat volna a magvak kicséplése, kifejtése s a cséplés utáni megtisztítása, de csak akkor, ha az ezekre fordított költség a jövedelmezőség határait túllépné. A

helyzet azonban az, hogy az ezen munkákat végző gépekkel nem rendelkező gazda bér-csépléssel, a magfejtő hengerért fizendő használatdíjjal könnyen átsegítheti magát. Legfontosabb itt az, hogy a gazda olyan tisztító berendezést használjon, akár mint tulajdonos, akár mint kölcsönkérő, amivel a tisztítás néhez munkáját a tökéletes eljárásnak megfelelő nagy százalékban elvégezheti. Ezen fordul meg ugyanis a szálastakarmányok magtermesztésének jövedelmezősége. A rosszul megtisztított magvakért ugyanis a kereskedő aránylagosan nagyon keveset fizet, majd ezt a kifogástalan tisztító berendezéssel áttisztítva, a nagy hasznot elteszi a gazda helyett. Figyeljünk tehát arra, nehogy emiatt szüntessék be a gazdák a magtermesztést.

Mindezeket összefoglalva, a legnyugodtabban ajánlhatjuk manapság gazdáinknak a szálastakarmányok magtermesztését, mert még a csak némileg jó termés esetén is, a mag értéke felér az ugyanakkora területen termett búza értékével. Ezenkívül a magtermés előtt nyert szénához még valósággal ingyen jut tulajdonosa.

Igy ha a gazdasági népiskolába járó tanuló s kigazda szülője látja, hogy utasításaink folytán felkarolt üzemágból nagyobb bevétele lesz, mint a régi típusú gazdának, úgy máskor is szívesen meghallgatják tanácsainkat.

Iskoláink kísérletei.

Irta: *Boros Mihály.*

Minden Önálló Gazdasági Népiskola köteles gyakorlóterületéből kisebb-nagyobb területet „Kísérleti tér, telep” címén kihalászni és azon hasznos kísérleteket végezni. Hogy iskoláink mindegyike mennyiben tesz eleget ebbeli kötelezettségeinek, Szakfelügyelő Urunk tudna pontos felvilágosítást adni róla. Szaklapunk erről tájékoztatást adni nem szokott, mivel — úgy látszik — a kísérleti eredményeket az egyes iskolák nem bocsájtják rendelkezésére.

Mindnyájunk előtt ismeretes, hogy a mezőgazdálkodás, mint foglalkozás, könnyűnek látszik, de sok olyan kérdés adódik, amire azonnal, nyugodt lelkiismerettel, minden körülmények között választ adni nem tudunk. Sok-

szor magunkkal szemben is tanácstalanok vagyunk, hátha még más kérdésre kellene választ adnunk. Ilyenkor feleletünk vagy általánosságban szól, vagy kerüljük a kérdést, mint macska a forró kását. Igaz, az agrár foglalkozás rengeteg ismeretet kíván, ami — ha csak elméleti és gyakorlata nem szemünk előtt folyik le — könnyen feledésbe megy, nincs ami megrögzítse agyunkban.

Iskoláink életének egyik szép munkája éppen az kell hogy legyen, hogy sok kérdésre ne csak elméleti, hanem gyakorlati választ is tudjon adni abban a foglalkozási körben, amelynek jövő fiatal munkásai a gondjaira vannak bízva.

A kísérletezés száz és ezer-féle lehet. A kísérletező ügyessége, s gondolatgazdagsága úgyszólván határt sem tud szabni neki. Más-más vidék és éghajlat, a különböző talajviszonyok esetleg a kísérleti eredményeket is különbözőképpen érlelik meg. Ez azonban nem baj, mert hasonló viszonyok között a kísérleti eredményekből leszűrhető igazságok törvényszerűségei csak megmaradnak és eredményesen felhasználhatók.

Természetes, hogy egyetlen kísérlet eredménye készpénznek nem fogadható el. Több évi sikeres kísérlet kell ahhoz, hogy valaminek az igazsága megtámadható, kikezdhető ne legyen. Amint a szólás-mondás tartja: Egy kísérlet nem kísérlet, két kísérlet egy kísérlet. A kísérletezésnek természetesen elengedhetetlen szabálya, hogy a kísérletezés céljára kijelölt földterület minősége, trágyatartalma stb. egész terjedelmében azonos legyen. Más az eset, ha éppen ezek különbözősége az alapja a kísérletnek. Emeli a kísérlet értékét az, ha ugyanazon kísérletet két, esetleg három parcellán végezzük egyidőben. Ilyen esetben az azonos parcellák eredményei összeadandók és osztandók 2-vel illetve 3-mal. Az ismétléses kísérletet gyakorlatilag úgy kell végezni, hogy a parcellák hosszabb vonalban egymás mellett helyeződjenek el. A kísérlet összehasonlító parcellái, ha véget érnek azonnal, megszakítás nélkül folytatódnak a második és esetleg harmadik sorozatban, ugyanazon szalagvonalon.

Mivel ezek a kísérletek és eredményeik oktatási célt szolgálnak fiatalabbak és öregebbek számára egyaránt — hisz a jó pap is

holtig tanul — nem volna érdektelen a többi testvériskola számára sem, ha ezekről tudomást szereznének. Itt van a szaklap, — úgy gondolom — szívesen adna helyet a kísérleti eredmények leközlésének is. Magától értetődik, a kísérleti eljárásnak is ott kellene lenni a beszámoló mellett, ha mindjárt röviden is, nemkülönben az adott viszonyok rövid ismertetésének is.

Úgy gondolom, önmagunknak tennénk jó szolgálatot, ha az eddigi értékesebb kísérleti vagy más irányú tapasztalati eredményeiket az iskolák a lapban leközlőnék, részben a maguk gyönyörűségére, részben pedig mások okulására és esetleges nemes verseny megindítására. Milyen érdekes volna az is, ha például néhány iskola ugyanazt a kísérletet állítaná be; vajjon az eredmények mit mondanának.

A növénytermelésnek sok ága van, ide tartozik a kertészet is, tehát a kísérletezés termelési ágak szerint igen változatos képet mutatna. Az állattenyésztés körébe eső kísérletezések, illetve eljárások, próbák természetesen hasonló célt szolgálnának.

NYARALÁS HAJDÚSZOBOSZLÓN.

A G. Sz. O. E. múlt évi közgyűlésén a hajdúszoboszlói Rádli Lajos üdülőben a szoba árakat 1935. évre az alábbi módon állapította meg:

Elő- és utó évad (május 1-től június 14 és augusztus 20-tól október 15-ig).

Tagoknak	egy ágyas szoba napi ára	1.10 P
	kettő " " " " "	1.70 P
Nem tagoknak	egy ágyas szoba napi ára	1.60 P
	kettő " " " " "	2.40 P
Földényben (június 15-től augusztus 20).		
Tagoknak	egy ágyas szoba napi ára	1.60 P
	kettő " " " " "	2.40 P
Nem tagoknak	egy ágyas szoba napi ára	2.— P
	kettő " " " " "	3.— P

A gyógyfürdő igazgatósága által megállapított fürdőjegyek árai:

Idényjegy felnőtteknek	30.— P
"	gyermekeknek, tanulóknak	15.— P
Szabadfürdőjegy (kádra nem érvényes)	—90 P
"	gyermekeknek	—50 P
Vasuti arcképes igazolvánnyal	—70 P
Kádfürdő 2 személyes	2.— P
"	1 " " " " "	1.30 P
"	Tisztviselőnek 2 személyes	1.60 P
"	1 " " " " "	1.— P
Fűzetjegy (12 " darab)	9.— P
"	" tisztviselőnek	7.— P
"	" gyermeknek	5.— P
Hotijegy	7.— P
"	tisztviselőnek	5.50 P
Pakkolójegy és pihenő	—50 P
Massage	—60 P

Üdülőnket igénybe venni óhajtó kartársakat kérjük, hogy hetekkel korábban értesítsenek, mely időtől meddig és hány ágyas szobát kívánnak lefoglalni. Tollpárna az idén már lesz, nem kell hozni.

GONDNOK.

H Í R E K

Halálozások. Megdöbbenéssel vettük azt a szomorú és lesújtó hírt, hogy *Alexy Pál* debreceni kartársunktól néhány héten belül két főiskolás fiát, előbb *Károlyt*, most pedig a jogszigorló *Pált* ragadta el a könyörtelen halál. Az Isten akaratában való megnyugvás, a kartársak őszinte részvéte és szeretete nyújtson vigaszt a bánatos szülőknek. Hő imánk adjon csendes nyugalmat a megboldogultaknak.

Nagy Károly kunszentmártoni igazgató 27 éves egyetlen fia *Dr. Nagy Károly* ügyvéd f. évi április hó 10-én rövid betegség után váratlanul elhunyt. Megindult lélekkel vesszük ezen gyász híreket, amelyek státusunk családjában ismételten bekövetkeztek. Őszinte részvételt adozunk a bánatos szülőknek, az apának és a szerető testvéreknek, kik a fiatalok elhunytával életük egyik szép reménységét veszítették el.

Országos Tejtisztasági versenydíjazás. Az országos Tejpropaganda Bizottság által 1934. évre rendezett „Tejtisztasági és kezelési“ verseny eredményeit most hozta nyilvánosságra az országos bíráló bizottság. Örömmel olvastuk, hogy az Alsódunántúli Szarvasmarha Tenyésztő Egyesület körzetében a szekszárdi önálló gazdasági népiskola III. díjat és a nagy bronz plakettet nyerte. Tekintettel arra, hogy a dunántúli nagy uradalmakkal együtt történt a versenyzés, az országos eredmény nagyon jónak mondható.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Számadások hitelesítése. V.K.M. Úr 45291/1935. sz. rendeletével intézkedett arra nézve, hogy az önálló gazd. népiskolák számadási könyvei és naplói ezen túl nem a helyi hatóság elnöke, de az orsz. szakfelügyelő által hitelesíttessenek. A részletekre nézve további utasítás várható, mely már 1936. évre szabályozni fogja a követendő eljárást. Azt ajánljuk tehát, hogy egyenlőre az új számadási naplók vásárlásával ne siessen, de várja be az erre vonatkozó részletes utasítás megjelenését.

Továbbképzés. Az önképzés és továbbtanulás fontosságát előtűnk hangoztatni szükségtelen, mert mindannyian érezzük annak rendkívüli horderejét. A gazd. szaktanítói státus ily irányú óhaja nemcsak jogos, de méltányos követelmény, aminek teljesítésére sajnos a mostani nehéz pénzügyi viszonyok lehetőségét nem igen adnak. Emlékezhettünk, hogy a múltban volt háziipari, majd igazgatói, szabásvarási, konzervipari

stb. tanfolyam a férfiak és nők részére, így a továbbképzés lehetőségére, ha szűkebb keretek között is, de a múltban volt alkalom. Ezt a célt szolgálja a vizsgabiztosi intézmény is. Az a körülmény, hogy tanítóknak, gyógypedagógusoknak és a tanároknak újabban rendeznek már továbbképző tanfolyamokat és pedagógiai szemináriumokat, reményt nyújt arra, hogy a gazd. szaktanítók (nők) számára is sikerülne ilyenmű tanfolyamokat szervezni, melyeken a legújabb követelmények irányelveit, az agrárpedagógia haladását, az iskolai ügyvitel fejlesztését és hasonló fontos kérdéseket lehetne megtárgyalni és az egyöntetűség, a célszerűség és a haladás elvei alapján a tanerők továbbképzésére fordítani. Ha ilyenmű szervezésről tudomást szerzünk, természetesen közölni fogjuk.

Felügyeleti rendszer. Ebben a fontos kérdésben mi is csak a napilapok közléscire vagyunk utalva, így a részletekre, különösen pedig iskoláink miként való elbírálására nézve csak a találgatás és a választmányi ülésen elhangzott kijelentésekre hivatkozhatunk. Iskoláink úgy, mint a továbbképzők is népoktatási intézmények. Ezeknek tanulmányfelügyeleti rendszere már 1914. év óta megvan és ki is alakult, ami nem azt jelenti, hogy fokéletesíteni és fejleszteni nem lehetne. A benyújtás előtt levő törvénytervezet és annak nyomán majd megjelenő végrehajtási utasítás fontos részleteket fog tartalmazni. Mi bizalommal nézünk a jövő elé, részint a kormányelnök, részint miniszterünk kijelentései alapján és reméljük, hogy a gazdasági oktatásra, ezzel együtt annak népoktatási tagozatára egy szebb jövő fog bekövetkezni.

Iskolaszervező. Új iskolák létesítése és felállításáról manapság csak beszélni lehet, de megvalósításuk mondhatni lehetetlenség. Úgy tudjuk, hogy a múltban már több, népesebb helyen sikeres tárgyalások voltak önálló gazd. népiskolák felállítására, de a közbejött pénzügyi válság gátat vetett a megvalósulásuknak. Pénzügyi akadálya van a gazd. középiskolák felállításának is, azért van oly kevés belőlük. Talán a boldogabbnak hitt jövő e téren is kedvező változásokat hoz.

Óraadó. Lapunkat csak tagjaink és előfizetőink kapják. Óraadók az esetben, ha legalább pártoló tagoknak lépnek be. On és még néhányan társai közül nem léptek be egyesületünkbe, sajnos nélkülözzük pártoló tagságukat, így nem rajtuk áll, hogy az egyesületi élet kedvezményeit (lapunkat, az üdülőházat, tanulmányi kirándulásokat stb.) nem igényelhetik. Legyenek legalább pártoló tagok és akkor az előnyükre sok minden megváltozik.

Határidő tájékoztató. Lapunkkal egyidejűleg minden önálló gazd. népiskola részére megküldöttük az új határidő tájékoztatót, melynek használatával tanerőink helyzetét kívánjuk megkönnyíteni. Egyesületünk ezen készséggel adott kedvezményét mindannyian szívesen vehetik és méltányolhatják. Megjegyezzük, hogy további példányok lapunknál meg is rendelhetők.

Üdülőházunk és a hajdúszoboszlói gyógyfürdő idei megnyitása küszöbön áll. Remélhetőleg a f. évben még többen fogják felkeresni, mint a múltban, s ezzel hozzájárulnak nemcsak pihenésük és egészségük biztosításához, de azon nemes célunkhoz is, hogy minél több közép- és főiskolás szaktanító gyermekét lehessen tanulmányi segélyben részesíteni.

A berettyóújfalui önálló gazdasági népiskola I. fiú osztályának részletes tanmenete.

Folytatás.

Kidolgozta: Brózik Dezső, igazgató.

Hó	Hét	Óra	A tanítás anyagának részletezése Összefoglaló ismétlés	Kapcsolat a többi tárggyal	Szemléltetés, kirándulás, helyi vonatkozás, tanulók gyakorlatai	Megfigyelésre utalás	
D E C E M B E R	2	3	Szilvafa, őszibarack. Haszna, talaj-igénye, fajtái.	Tiszahát szilvái. Boszniai szilva, Pécs, Nagytétény, Budaörs.	Gyümölcsfajták viasz utánzatai bemutatva.	Hogy készül a lekvár, pálinka, befőtt.	
		4	Szőlőtálat forgatás, előkészítés, álcák, kövek, gyökerek összeszedése.	Terület kimérés, 1 m. széles árkok kijelölése.	Talajforgatás kivitele. Csontok, régi edények, eszközök megbecsülése.	Hol találtak a földben ásás közben régiségeket.	
		5	Összefoglaló ismétlés.				
	3	1	Írásbeli kivonás. Egész és tizedes számokkal.	Bevételek és kiadások elszámolása.	Írásbeli megfejtések.	Egységárak gyűjtése, táblázatba foglalása.	
	2	Himnusz leírása emlékezetből.	A nemzeti ima jelentősége, írója.	A nemzeti ima tisztelete.	Betanulás.		
	3	IV. Béla és utódai. Országunk újjáépítése, megerősítése.	Morvamező. Váraink építése.	Kép. Magyarok megalapozzák Habsburg-ház uralmát.			
	4	A növényi és állati test anyagai. 11 legfontosabb elem. A víz, levegő.	Az elemekről tanultak felújítása. Az írásjelek, betűk variálása.	A levegő oxigénjének kimutatása.			
	1	A növények életfeltételei. Asszimiláció. Táplálék, víz, fény, meleg, levegő.	Üvegház szerepe, időjárás fontossága.	Árnyékba ültetett szőlő, burgonya. Sovány talaj növényzete.	Figyeljétek meg az ablakban lévő mályva virág leveleit. A pincében csírázó növények.		
	2	A növénykállatok felnevelése. Tej, mozgás, abrak, széna.	7 kg. testsúlyra kell 1 l. tej, számolás ezzel kapcsolatban.	Az iskola növénykállatainak bemutatása.			
	3	A gazdasági háziipar haszna, fontossága.	Az idő kihasználása, idő pénz.	Iskolánk háziipari kosárfonásseprűkészítés megtekintése.			
	4	Összefoglaló ismétlés.					
	5	Összefoglaló ismétlés.					
	Karácsonyi szünet						

Hó	Hét	Óra	A tanítás anyagának részletezése Összefoglaló ismétlés	Kapcsolat a többi tárggyal	Szemléltetés, kirándulás, helyi vonatkozás, tanulók gyakorlatai	Megfigyelésre utalás
J A N U Á R	1	1	Szorzás, szóbeli számolás. Szorzó- tábla kikérdezés.	A háztartás napi, havi, évi szükséglete.	Ci gyakorlati példák. Piaci eladások, vásár- lások.	Szorzótábla megtanulása.
		2	Mit csináltam tegnap? fogalmazás.	Helyesírási elemek ism.	Kérdések a táblára fel- írva.	
		3	Az Árpád ház kihalása. Állam- alkotók, szentek.	A magyar nép király- fisztelete nem türi a zarnokot.	Hazánk nyugati mű- veltségű állammá alakul	
		4	A község és igazgatása. Bíró, jegyző, képviselőtestület. Illetőség.	Az önkormányzat jelentősége.	Községünk bírója, jegyzői, esküdtei.	Hová való illetőségűek szüleit?
		1	A talajművelés célja. Lazítás, por- hanyítás, vízszabályozás, szellőz- tetés, rovar- és gyomirtás, trágya alátakarás.	Hajszálcsövesség tünetmenyeci.	A víz, higany tapadása. A cukor és törülköző szívóképessége.	Árokpart és mesgyelakói.
		2	Az állatok táplálkozása. Test mű- ködés, termelés, zsír, tej, erő, hizás, lesoványodás.	Az ember egészsége, táplálék felvétele.	Növendék állatok, tejelő, hizó, igásállatok táplálása.	Mit eszik a magló, mit eszik a szop- tató koca?
		3	Héjas termésű gyümölcsök dió, mogyoró, gesztenye, mandula.	Földrajzi elterjedésük. Olasz-hegyek, maróni.	Gyümölcsök színes képei bemutatva.	Mi készül a dióból, mogyoróból, gesztenyéből?
		4	Hol ültethetünk hazai szőlőt, homoki szőlő ültetés.	Hazai futóhomok területek.	Immunis homoktalaj szemléltetve. Homok- henger készítése.	Van-e köz- ségünkben immunistalaj?
		5	Takarmányok anyagai. Száraz- anyag, fehérje, cukor, zsír, kemé- nyítő, rost, sók.	Keményítő, érték és érték, számok.	Rost szemléltetés. Takarmánymész be- mutatva.	Figyeljétek meg, eszi-e a tyúk, liba, malac a falat, meszct?
		2	1	Írásbeli szorzás egész és tizedes számokkal.	Hónapi, évi takarmány szüks., vetés, vetőmag, termésátlag.	Ci gyakorlati példák megfejtése.
	2		„Hitvallás“ költemény tárgyalása.	Hazánk csonkasága.	Mi maradt nekünk szemléltetése.	Költemény megtanulása.
	3		Róbert Károly, Nagy Lajos. Hazánk megerősödése, nagysága.	Nápoly, Lengyelorsz., Litvánia, Szerbia, Bolgárország.	Kép. Nagy Lajos el- fogadja a lengyel koronát.	
	4		A járás és tisztviselői, főszolga- bíró, orvosok.	Mezőrendőri kihágás, büntetés.	Járásunk tisztviselői.	
	1		Az eke és részei. Eke vásárlása, munkája, beállítása.	Az eke múltja, tör- ténete, kialakulása.	Ci gyakorlati bemutatás: az eke részei, beállítása.	Az iskolai eké- vel hasonlítások össze az otthoni ekét.

Hó	Hét	Óra	A tanítás anyagának részletezése Összefoglaló ismétlés	Kapcsolat a többi tárggyal	Szemléltetés, kirándulás, helyi vonatkozás, tanulók gyakorlatai	Megfigyelésre utalás
J A N O S	2	2	A legelő és növényzete. A legelők felosztása. Mesterséges, természetes, esetleges.	Zöldmező mozgalom. Külföldi legelők, Svájc, Németország.	Községünk közös legelői. Hol vannak jobb legelők?	Mennyi legelő illetősége van szüleiteknek?
		3	Bogyós gyümölcsök. Kőszméte, ribizke, málna, füge, eper.	Földrajzi elterjedésük.	A gyümölcsök színes képei.	Mi készül e gyümölcsökből? Hogyan?
		4	Oltványszőlőtelepítés. Direkt termő szőlők ültetése. Szénkénegezés.	Borvidékek. Tokaj, Érmellék, Szekszárd, Villány, Arad, Homok.	Filloxcra bemutatva nagyitón. Szénkénegezőgép.	Hová lett községünk sok szőlője?
		5	A szántás kivitele. A talaj beérése.	Az időjárás érelő hatása, fagy, eső, meleg, hó.	Felrajzoljuk a fogásokra osztást, a forgókat, stb.	Szabad-e az utat, mesgyét elszántani?
		3	1	Osztás, szóbeli számolás. Területmértékek.	Piaci számítások. Ár kiszámítás. Kereset.	Szemléltetve m ² dm ² .
	2		Hitvallás költemény.	Igazságot Magyarországnak.	Költeménykikérdezése.	Költemény bemutatása.
	3		Zsigmond, Hunyadi János uralkodása.	Szepesi városok. Rigómező, Vaskapu, „Kont” c. vers.	Kép. Nádorfehérvári győzelem. A déli harangszó. Kormányzó.	
	4		A városok és igazgatása. R. t. város, törv. h. város, Székesfőv.	Vármegyéink, hazánk városai. Székesfőváros.	Kép. Budapestlái képe.	Honnan kapjuk az újságot, árukat?
	1		Különböző szántás. Tarló-, keverő, őszi szántás, tavaszi szántás.	Szárazgazdálkodásnál a víz fontossága.	Az emeletes építkezés oka. Gyakorlati mérés arasszal, marokkal, stb.	
	2		Legeltetés és kivitele. A jó pásztor és munkája.	Az egyes állatok fogazata, gyomra.	Körömvágó fogó. Rétek, legelőkön gyomirtás. Trágyalepények tüzelése.	Mikor szorulnak be a jószágok?
	3		Fatenyésztésből összefoglaló ismétlés.			
	4		Szőlővessző megszedése. A sima dugványvessző kellékei.	Ivaros és ivartalan szaporítás.	Gyakorlat. Vesszőtisztítás, osztályozás, kötegelés, vermelés.	Milyen vesszőket árulnak a piacon?
	5		Őszimély szántás és jelentősége. Mélyítő szántás.	Alföldünk szélsőséges időjárása. A téli csapadék.	Fagy téli munkája. A talaj vízfelvevő, tároló képessége.	Milyen mélyen szánt apátok ősszel?
	4		1	Osztás egyjegyű számmal. Régi területmértékeink.	Vétel, eladás, napi kereset osztása.	Gyakorlati életből vett példák megfejtése.
			A mi iskolánk, fogalmazás.	Szépírás.	Kérdések a táblára felírva.	